

Metsäammattilaisten lausunto Metsälain uudistamiseen asianro VN/17651/2025

Lausunto 27.7.2026

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain (1093/1996) muuttamisesta sekä kahdesta siihen liittyvästä asetusluonnoksesta. Toinen asetusluonnoksista koskee metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1308/2013) muuttamista ja toinen on ehdotus uudeksi maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsän uudistamisilmoituksesta. Metsäammattilaisten verkosto lausuu luonnoksesta seuraavaa.

Ensinnäkin Metsäammattilaisten verkosto haluaa kiittää hyvästä esityksestä. Lakimuutokset ovat pääosin tarpeellisia ja ajankohtaisia. Metsäammattilaiset kuitenkin toivoisivat, että Metsälain uudistamisen yhteydessä vahvistettaisiin metsäammattilaisten ja metsänomistajien perustuslaillisten oikeuksien toteutumista vastaamaan paremmin tämän päivän toimintaympäristön vaatimuksia. Esitetyt lausunnot koskevat niin muutoksen perusteita, kuin esitettyjä muutoksia.

2.2.2 Maankäyttösektorin EU -velvoitteet

Esityksessä mainitaan, että EU -lainsäädäntö ja Ilmastolaki ovat tuoneet ilmastonmuutoksen torjunnan yhdeksi metsien käyttöä ohjaavaksi tekijäksi. Viimeaikaisessa tutkimuskeskustelussa on esitetty merkittävää kritiikkiä yksinomaan hiilinielujen kasvattamiseen perustuvien ilmastotoimien vaikuttavuudesta. Metsälainsäädännön tulisi siksi säilyttää riittävä joustavuus muuttuvassa tutkimus- ja sääntely-ympäristössä. Esimerkiksi Kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC esittää kestävä metsätalouden lisäämisen ilmastoratkaisuksi. Metsälain uudistuksessa ei ole syytä sitoa lainsäädäntöä nykyisiin asetuksiin kovin tiukasti, sillä esimerkiksi heikosti valmisteltu LULUCF -asetus on joutunut EU:ssa kovan kritiikin kohteeksi. Metsälaissa on hyvä jättää kirjaukset löyhiksi näiltä osin, kun on odotettavissa lainsäädännön perustan muuttuminen.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) tulee päivittää sananmuodoiltaan sellaisiksi, että maankäyttösektoriin kohdistuvat toimet eivät saa aiheuttaa päästöjen lisääntymistä muualla maailmassa ja että jos Suomi päätöksillään aiheuttaa päästövuotoa, muualla lisääntyvät päästöt tulee laskea Suomen päästöiksi.

2.2.3 Hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketti ja kansalliset suunnitelmat

Esitys on kohtalaisen hyvä ja vahvistaa metsien kykyä tuottaa uusiutuvia raaka-aineita fossiilitalouden karsimiseksi. Esityksen päivittämisessä on tunnistettava sellaiset riskit, jotka eivät edistä hiilinielujen vahvistumista pitkällä aikajänteellä, ja jotka voisivat myöhemmin kostautua lyhyellä aikajänteellä saavutettavia hyötyjä pahemmin. Metsälain uudistuksessa on tärkeää huomioida, että muu lainsäädäntö voi asettaa metsien käytölle velvoitteita, jotka eivät keinoillaan toteuta esitettyä tavoitetta. Metsälain uudistuksessa on ensiarvoisen tärkeää, että siinä mainitut toimet eivät aiheuta esimerkiksi metsän kasvun heikkenemistä pitkällä aikajänteellä, eivätkä vähennä hakkuita Suomessa tavalla, joka johtaisi hakkuiden siirtymiseen vähemmän kestävänsä metsätalouden maihin.

2.4 Kasvatushakkuut

Metsälaissa on aina säädelty metsänomistajien velvollisuuksia ja oikeuksia metsien käyttöön liittyen. Nyt lausunnolla olevassa esityksessäkin on esitetty velvoitteita esimerkiksi uudistamisvelvoitteesta ja uudistamisilmoituksesta. Suomessa on koko ajan lisääntyvä määrä ylitieheitä metsiä. Tällaiset metsät eivät ole pitkällä aikajänteellä tehokkaita hiilen sitoimia, eivätkä monimuotoisuuden kannalta toivottuja metsiä. Esityksessä kasvatushakkuiden merkitystä oli avattu kattavasti.

Metsäammattilaisten verkosto esittää selvitettäväksi mahdollisuutta luoda kannustimia tai velvoitteita tilanteisiin, joissa puuston ylitieheys merkittävästi heikentää metsän kasvua, hiilensidontaa tai puuston laatukehitystä. Metsälain uudistuksessa tulisikin harkita esimerkiksi metsän harventamisvelvoitteen lisäämistä lakiin, kun puuston tieheys maantieteellisen sijainnin, puuston mittojen ja kasvupaikan perusteella määritettynä nousee liian korkeaksi. Harventamisvelvoite voidaan täyttää esimerkiksi nuoren metsän hoidolla, ensiharvennuksella tai muulla kasvatushakkuulla. Eri-ikäisrakenteisessa metsänkäsittelyssä velvoite tulee määritellä siten, että se koskee myös pienialaisia tihentymiä. Velvoite olisi linjassa uudistamisvelvoitteen kanssa perustuslaillisesta näkökulmasta, eikä siten heikentäisi metsänomistajien oikeuksia.

2.4.3 Kasvatushakkuiden valvonta

Kaukokartoituspohjainen valvonta on kustannuksiltaan järkevä tapa toimia. Sillä saadaan myös tehokkaammin valvottua metsälain toteutumista. Kaukokartoituspohjaisen valvonnan haasteena on virheiden korjaaminen. Lukuisat metsänomistajat ovat saaneet huomata, että Metsäkeskuksen tietojärjestelmään on merkitty heidän kiinteistöilleen toimintaa rajoittavia merkintöjä, joita ei todellisuudessa ole olemassa. Tällaisten virheellisten merkintöjen korjaaminen on osoittautunut paikoin haastavaksi tai jopa mahdottomaksi. Metsälain uudistuksessa virheiden oikaisemisen sujuvuuteen on tärkeää kiinnittää huomiota, koska virheet voivat loukata metsänomistajan perustuslaillisia oikeuksia.

Metsäkeskus valvoo metsien harvennusten ja metsänhoitotöiden toteuttamista. Metsäammattilaisten verkosto esittää valvontaa kohdistettavaksi myös metsiin, joissa kaukokartoituksella saatavien puustotunnusten perusteella voidaan katsoa laadukkaan tukkipuun kasvattamisen vaarantuneen. Tällaisia kohteita ovat muun muassa ylitieheät metsiköt.

2.5 Metsänkäyttöilmoitus

Metsälain uudistamisen yhteydessä metsänkäyttöilmoitusten julkisuuden ajankohtaa tulisi tarkistaa siten, että tiedot tulevat julkisiksi vasta toteutusilmoituksen tekemisen yhteydessä tai hakkuun toteuduttua. Metsänkäyttöilmoitusten ennakkotiedot mahdollistavat kohdennetun vaikuttamisen yksittäisiin hakkuukohteisiin jo ennen toimenpiteen toteuttamista.

Metsänkäyttöilmoituksen alkuperäinen tarkoitus on ollut viranomaisvalvonnan mahdollistaminen. Viranomaiset saavat tarvittavat tiedot valvontaa varten riippumatta siitä, ovatko tiedot julkisesti saatavilla. Julkisuuden siirtäminen toteutusilmoituksen yhteyteen ei heikentäisi viranomaisten mahdollisuuksia valvoa metsälainsäädännön noudattamista.

Muutos parantaisi metsänomistajien yksityisyyden suojaa ja omaisuudensuojan toteutumista. Samalla säilyisivät tutkimuksen, tilastoinnin ja yhteiskunnallisen seurannan kannalta olennaiset tiedot, sillä toteutuneet metsänkäsittelytoimenpiteet olisivat edelleen julkisia. Julkisuus kohdistuisi tällöin toteutuneisiin toimenpiteisiin eikä yksityisten henkilöiden tai yritysten tulevaisuuden suunnitelmiin.

Lisäksi nykyinen järjestelmä mahdollistaa tilanteen, jossa luonnonsuojelullisia havaintoja tai vaatimuksia esitetään vasta metsänkäyttöilmoituksen jättämisen jälkeen. Tämä voi johtaa epävarmuuteen ja viivästyksiin, vaikka metsänomistaja olisi toiminut voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Mikäli yhteiskunta katsoo tarpeelliseksi tunnistaa suojelun kannalta merkittäviä kohteita, niiden tulisi lähtökohtaisesti perustua viranomaisten ylläpitämiin ajantasaisiin tietojärjestelmiin eikä yksittäisten maanomistajien ennakkoilmoitusten julkisuuteen. Muutos edistäisi myös luontotietojen laadun paranemista, koska toimijoiden ei olisi mielekästä vaarantaa tietämiään luontokohteita pimittämällä tietoja viranomaisilta.

Metsänkäyttöilmoitusten julkisuuden siirtäminen toteutusilmoituksen yhteyteen parantaisi sääntelyn oikeasuhtaisuutta, vahvistaisi maanomistajien luottamusta viranomaisjärjestelmään sekä tasapainottaisi paremmin avoimuuden, omaisuudensuojan ja yksityisyydensuojan välistä suhdetta.

Metsäammattilaiset esittävät metsänkäyttöilmoituksen piiriin kuuluviin toimenpiteisiin lisättäväksi viranomaispäätoksentekoon tai maanomistajan käyttöoikeuksien rajoittamiseen mahdollisesti johtavat luontokartoitukset (luontokartoituksella tarkoitetaan mitä tahansa

Metsämiesten säätiö on tunnistanut Metsäammattilaisten verkoston rahoittamisen arvoiseksi. Lahjoituksilla Metsämiesten säätiö kasvattaa apurahojen määrää metsäalan hyväksi. Sota-ajan savottajätkien muonahuollosta alkunsa saanut säätiö kunnioittaa historiaansa nimellään ja tasa-arvoisella toiminnalla. Lisätietoja

www.mmsaatio.fi

kartoitusta, jolla selvitetään luonnon tilaa). Tämä velvollisuus ei koske viranomaisia tai viranomaisvastuulla tehtävää työtä. Viranomaisille tulisi sen sijaan määrätä velvollisuus ilmoittaa etukäteen maanomistajalle tekemistään kartoituksista. Luontokartoitusten tulokset tulee toimittaa viranomaisille ja metsänomistajalle määräajassa. Metsäammattilaiset katsovat 2 kuukautta olevan riittävä aika tietojen toimittamiselle.

4.2.3 Ympäristövaikutukset

Esityksessä sanotaan, että kiertoaikojen pidentämisellä ja puuston kasvattamisella tiheämpänä voidaan tuottaa ilmasto- ja monimuotoisuushyötyjä, tai tuottaa enemmän tukkia. Metsäammattilaisten verkosto kyseenalaistaa hyödyt, sillä ne vaikuttavat ohittavan metsäntutkimuksen historian. Kasvatusmallit on kehitetty pitkäaikaiseen tutkimukseen pohjautuen tavoitteena saada mahdollisimman hyvä hyöty metsänomistajalle. Parhaan hyödyn saaminen tarkoittaa samaa, kuin mahdollisimman hyvä metsän kasvu ja arvokasvu. Samalla se tarkoittaa myös mahdollisimman hyvää hiilensidontaa.

Uudet harvennusmallit voivat tuottaa lyhytaikaisesti enemmän puuhun sitoutuvaa hiiltä, mutta samalla ne ehkäisevät tehokkaasti puuston järeytymistä ja saattavat johtaa myöhemmin muun muassa myrsky- ja tykkytuhojen lisääntymiseen.

Poliittiset intohimot voivat johtaa siihen, että ohitetaan tieteen muodostamat reunaehdot, kun halutaan saavuttaa lyhytaikaisia hyötyjä jostain näkökulmasta tarkasteltuna. Metsälain muutosten vaikutukset hiilinieluihin vuoteen 2035 mennessä jäävät todennäköisesti rajallisiksi metsien pitkien kiertoaikojen vuoksi. Tämän vuoksi sääntelyn vaikutuksia tulisi arvioida erityisesti pitkällä aikavälillä. Metsälain uudistamisen voimaantulon jälkeen sen vaikutukset metsien hiilinieluihin vuoteen 2035 mennessä voivat jäädä minimaalisiksi, koska kaikki metsänomistajat eivät todennäköisesti jatka kiertoaikaa, koska kuluttajien määrittelemä puun tarve ei vähene ja koska 8 vuoden aikana hakkuita tehdään vain pienellä osalla talousmetsiä.

5.1 Seuraamusmenettely

Metsälain uudistamisen yhteydessä on määrättävä sanktioinnista metsätyömaan keskeytyksestä. Metsäammattilaisten verkosto katsoo, että laillisten metsätaloustoimenpiteiden tarkoituksellinen estäminen tai keskeyttäminen tulisi arvioida nykyistä ankarammin silloin, kun toiminta on järjestelmällistä, organisoitua tai aiheuttaa merkittävää taloudellista vahinkoa. Myös organisoivan tahon vastuuhenkilö tulee saattaa henkilökohtaiseen vastuuseen teosta. Lisäksi metsäammattilaisten verkosto esittää, että metsätyömaan keskeyttäminen määrätään yleisen syytteen alaiseksi rikokseksi.

Lisäksi työn keskeyttämiseen osallistuneille henkilöille tulee yhteismitallisesti määrätä korvattavaksi teon aiheuttamat taloudelliset menetykset vahingon kärsiville tahoille.

Metsälakiin tulee selvyuden vuoksi kirjata myös mielipiteen osoittamisen vapaudesta, että mielipiteen ilmaiseminen ei edellytä hakkuutyön keskeyttämistä, vaan se voidaan tehdä vaara-alueen ulkopuolella. Lisättäväksi esitetään myös kirjaukset vastuista tilanteissa, jossa työmaalle tunkeutuu ulkopuolisia henkilöitä estämään perustuslaissa turvatun työn tekemistä. Kirjattavaksi esitetään, että metsäkoneen kuljettajaa ei voida tuomita työn tekemisestä tai mahdollisista vahingoista, mikäli ulkopuoliset luvatta tunkeutuvat työmaalle. Vastuu mahdollisista vahingoista tulee olla selkeästi määriteltynä tunkeutujille.

Metsänomistajan oikeusturva

Metsäammattilaisten verkosto katsoo, että metsälain uudistamisen yhteydessä tulee vahvistaa metsäammattilaisten ja metsänomistajien oikeusturvaa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää viranomaistietojen oikeellisuuteen, tietojen korjaamisen sujuvuuteen, maanomistajan tiedonsaantioikeuteen sekä omaisuudensuojan toteutumiseen tilanteissa, joissa metsien käyttöä rajoitetaan viranomaispäätöksillä tai viranomaisten käyttämien tietojärjestelmien perusteella.